

Πάγωναν το φυλλοκάρδι

του Γιάννη Χρυσανθόπουλου, Λογοτέχνη

Αφιερώνεται στη μνήμη του Θείου Ανδρέα

Ξαγνάντησε στην εξώπορτα της αυλής ο Θείος Ανδρέας με την γυναίκα του. Από χρόνους δύο, ξέραμε ότι η γυναίκα του είχε πεθάνει και πρόσφατα είχε ξαναπαντρευτεί. Ήταν γύρω στα εξήντα πέντε και κάπου εκεί ήταν και η καινούργια θεία. Μετά την μέση ηλικία δεν ξεχωρίζεις χρόνια. Συνειδητοποίησα αμέσως το λόγο της επίσκεψης. Ήταν, ως είθισται, να γνωρίσουμε το καινούργιο ζευγάρι.

Ήταν μεσοκαλόκαιρο μέσα Αλωνάρη περί τα τέλη της δεκαετίας του εξήντα. Εμείς τα παιδιά παίζαμε στην χωματένια αυλή βουτηγμένοι ως το λαιμό μές' στη σκόνη. Τίναχτήκαμε, μαζέψαμε τα ρούχα της, κάποια φανελάκια ήταν σχισμένα, τα τσίνορα είχαν το χρώμα από το χώμα που είχε επικαθίσει. Με σεβασμό στο θείο ακολούθησε το χειροφίλημα και καθίσαμε παράμερα με την ανάλογη ησυχία.

Ο θείος είχε με φρόνηση φροντίσει το υπόλοιπο του βίου του να το περάσει μ' ένα ταίρι – τη θεία Γούλα από τούδε και στο εξής – που φορούσε σκούρα φούστα και ασπρόμαυρη λουλουδάτη μπλούζα. Φαίνεται το λίγο άσπρο στην μπλούζα σήμαινε ότι στην υπόλοιπη ζωή της λιγοστές ήταν οι χαρές που έπονταν. Οι μεγάλες πίκρες είχαν ζαρώσει το πρόσωπό της το κατά της' άλλα γεμάτο καλοσύνη. Κουβέντα την κουβέντα μετά το κέρασμα τη μάνας άρχισε μια διήγηση από την θεία, που μου έφερε εσωτερική τρικυμία τόσο μεγάλη, ώστε οι λέξεις της διήγησής της έπεφταν σαν σταγόνες παγωμένο νερό και μου πάγωναν το φυλλοκάρδι.

Ταυτόχρονα με την διήγηση της θείας ήρθε προ των πυλών της εφιάλτης που είχαν περάσει μέρες και νύχτες να τον διώξω. Πριν ένα χρόνο της περιοδεύων κινηματογράφος πρόβαλε στο χωριό μία ταινία που είχε υπόθεση την αντίσταση απέναντι στον αιματηρό κατακτητή της κατοχής. Εκείνο το βράδυ η παιδική μου ψυχή τρεμόπαιζε από το κροτάλισμα των πολυβόλων και των αυτόματων όπλων. Η νύχτα αυτή κι όσες ακολούθησαν μέχρι να καταλαγιάσει μέσα μου ο πόλεμος έγιναν μια κόλαση. Ένωθα δίπλα μου της ανθρώπους της ταινίας με ουρλιαχτά και με το ρόγχο του θανάτου να αποχαιρετούν τη ζωή. Αρκετά χρόνια αργότερα ξαναείδα πολεμική ταινία, γιατί όταν άκουγα πολεμική ταινία έπαιρνα δρόμο και απομακρυνόμουν από το χώρο που προβάλλονταν.

Και νάσου τώρα πάλι εμπρός μου ο της εφιάλτης, να τον ξυπνάει η θεία με την ζωντανή διήγησή της. Στη σφαγή των Καλαβρύτεων είχε χάσει τον πατέρα, τον αδερφό και τον νιούτσικο άντρα. Στη ζοφερή νύχτα του

Δεκέμβρη μες την αντάρα και της καπνούς των καμένων σπιτιών πήρε το κουράγιο να πάει στον τόπο της εκτέλεσης και με όση δύναμη της είχε απομείνει να κατεβάσει της ανθρώπους της στο νεκροταφείο. Πού να βρεις δύναμη να σηκώσεις το βάρος των ανθρώπων σου κι της υπήρχε ακόμη, έλεγε, τραβώντας και σέρνοντάς της στην κατηφόρα όλη τη νύχτα πάλευα να εκτελέσω το πανάρχαιο καθήκον για το ύστατο χαίρε.

Από τη ζεστή καλοκαιρινή ατμόσφαιρα αισθανόμουνα ότι ήμουνα καταμεσίς του Χειμώνα όσο προχωρούσε η διήγηση. Τέτοια προσομοίωση στο γεγονός της στυγνής δολοφονίας των Γερμανών μόνο μια τέτοια αφήγηση θα μπορούσε να την ξαναφέρει στο φως, που όσο πήγαινε και λιγότευε με την συνέχιση της ιστορίας της θείας για να έρθει το εν Ειρήνη αμόλευτο βράδυ.

Στα μετέπειτα χρόνια ήρθε η ώρα του στρατού και της πρώτες μέρες όταν «κατετάγη» μετά την αρχική αναταραχή συνειδητοποίησα την σχέση μου με τα όπλα. Τότε ήρθε στο νου μου ο όρος «Αντιρρησίας Συνείδησης». Της είχε συνδεθεί με της επιδιώξεις διαφόρων διαφορετικών κοινωνικών ομάδων κι έτσι συμβιβάστηκα με το όπλο, που έφερα για δύο χρόνια. Τράφηκα εν ειρήνη με τα όπλα. Είτε εν ειρήνη είτε εν πολέμω ίδια είναι η αποστολή των όπλων, ο φόνος. Ως θύματα της ιστορίας χαρακτηρίζονται οι απώλειες των πολέμων των άμεσα εμπλεκομένων (στρατιωτών) και του άμαχου πληθυσμού. Οι άμεσα συνεργοί σ' της αυτές της δολοφονίες δεν έχουν να δώσουν λόγο σε κανένα, ούτε στον ίδιο το εαυτό της αφού μπορεί να είναι χριστιανοί. Την διδασκαλία του Χριστού μόνο ταπεινοί άνθρωποι έχουν ως εσωτερικό οδηγό και βρίσκουν την δύναμη να συνεχίζουν τη ζωή παρά τα δεινά που της βρίσκουν από της πολέμους.

Έτσι κι η θεία βρήκε το κουράγιο να συνεχίσει τη ζωή κι ακόμη να φθάσει στο γάμο σ' αυτήν την ηλικία.

Με το φευγικό του ζευγαριού κι ενώ είχε πέσει η νύχτα της άφησαν την αγάπη της με της λιγοστές λέξεις και τα φιλιά του αποχαιρετισμού της. Η θεία της άφησε και μια φωτογραφία του γάμου της για να της θυμίζει μια εύχαρη όψη της ζωής, του έρωτα, του καλοκαιρινού φωτός και όχι των όπλων και της φονικού σκοταδιού.